

Természetvédelmi hírek Baranyából

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület és a Baranya Természeti Értékeiért
Alapítvány közös hírlevele

2023. február

Téli madárhiány

Az idei télen alaposan megcsappant a madáretetők forgalma. Az enyhe időjárásnak köszönhetően leginkább az erdőkhöz közel lakó madárbarátok örvendezhettek a cinegék és harkályok jelenlétének. Sokan viszont panaszkodtak, hogy nem vagy alig fogyott a kitett madáreleség. Elmaradtak a zöldikék és a tengelicek, sok helyen még a verebek is csak elvétve mutatkoztak. Az etetők alá szórt almaszeletek pedig nem vonzották a rigókat.

A jelenség egyáltalán nem szokatlan, hasonlóra korábban is volt példa. A vonulás kockázatot jelent a madarak számára, és ha az aktuális időjárási és táplálkozási viszonyok kedvezőek, a rövid távú vonulók ősszel nem húzódnak délebbre. Végig kitartanak költőhelyük közelében, vagy csak kisebb kóborlásokat végeznek. Ugyanakkor a nálunk telelők az enyhe teleken részben még megtalálják természetes táplálékukat is, ezért csak a hidegebb napokon látogatják a madáretetőket.

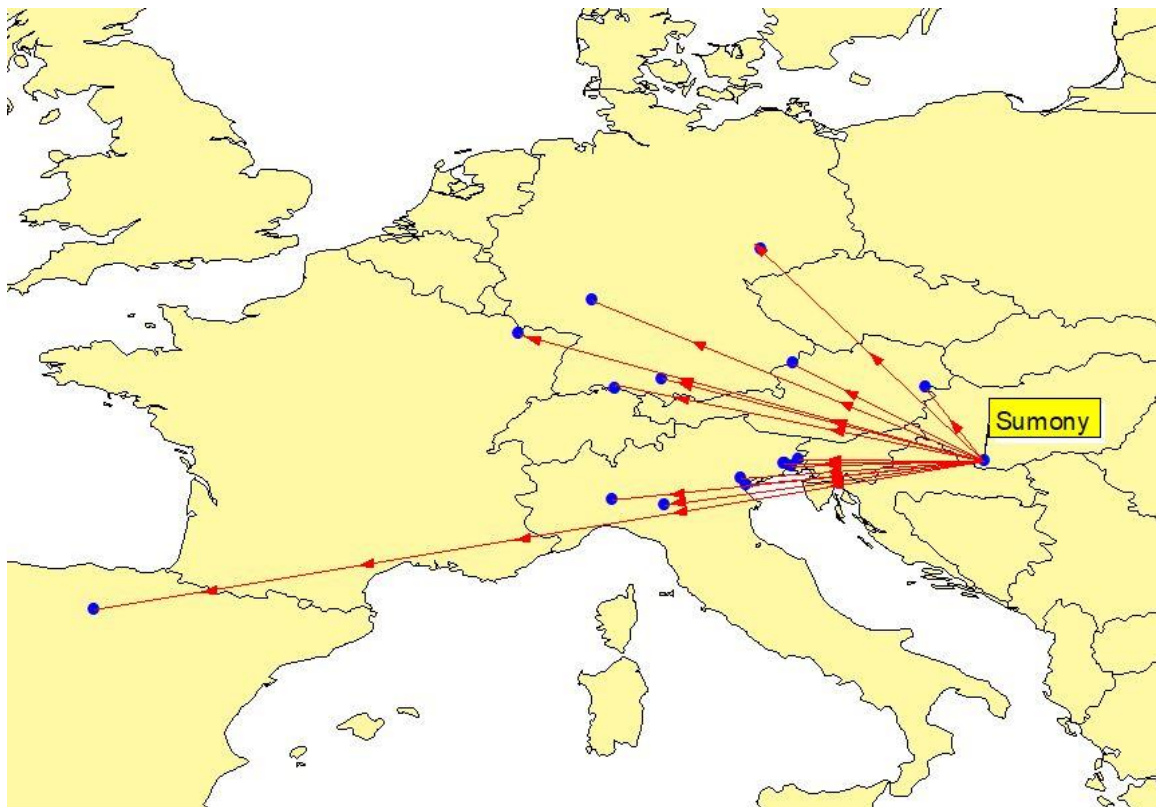
1. kép: Madáretetőn árválkodó kék cinege (Fotó: Szekeres Tibor)

A madárhiányt jól jelzik a Sumonyi Madárvonulás-kutató Állomáson végzett hétvégi gyűrűzési akcióink eredményei is. December-február között mindössze 273 madarat jelöltünk, ami töredéke egy átlagos télen befogott mennyiségnek. Ennyi madarat vagy ennél jóval többet máskor egyetlen nap alatt is meggyűrűztünk, de most a fenti példányszám eléréséhez 20 napra volt szükségünk.

A klímaváltozás előrevetíti, hogy a jövőben hasonló enyhe telekre egyre gyakrabban számíthatunk. Pár év múlva talán már a téli madáretetésre sem lesz szükség!

Nagy kócsagok vándorúton

A pellérdi és sumonyi halastavak gémtelpein 2013-2018 között végezték önkénteseink az ott költő fajok fiókáinak jelölését. A nagy kócsagok fiókái közül Pellérden 35, Sumonyban 76 példányra került alumíniumgyűrű. A könnyebb azonosíthatóság érdekében a fiókák színesgyűrűs jelölést is kaptak. A színes gyűrűkön lévő betűk és számok elég nagyméretűek ahhoz, hogy a madár újbóli azonosítása annak ismételt befogása nélkül, távcsöves megfigyeléssel is lehetővé váljon. Ennek köszönhető, hogy a sumonyi fiókák közül 12 példányt is azonosítani lehetett. Négy madarat több helyszínen is észleltek, és érdekességgként említhető, hogy az egyik példány gyűrűjét két különböző helyen 20 alkalommal olvasták le.

1. ábra: A Sumonyban jelölt kócsagfiókák külföldi megkerülésének helyei

Az ábrán jól látszik, hogy a fiókák északnyugati, ill. délnyugati irányba vonulnak. A kirepülést követő néhány hónap múlva több példány már Észak-Olaszországban tartózkodott. A legmesszebbre egy Spanyolországban leolvasott kócsag jutott (1747 km), míg a korrekordot az egyik Ausztriában megkerült példány tartja. Ezt a madarat a gyűrűzéstől számított 9 év múlva azonosították, de a közbenső években is kétszer leolvasták gyűrűjét ugyanazon a helyszínen.

2. kép: Színesgyűrűs nagy kócsag (Fotó: Lóki Csaba)

Tavaszi madárgyűrűzés

A Sumonyi Madárvonulás-kutató Állomáson március 5 – április 16. között bonyolítjuk le a tavaszi madárgyűrűző táborát. A vonulás beindulásával remélhetőleg sokkal sikeresebbek leszünk, mint a tél folyamán, bár a befogott madarak mennyiségének előrejelzésére még hozzávetőleges becslés sem adható. Mindenesetre tesszük a dolgunkat!

A tábornak most az ad különös aktualitást, hogy március 18-19-én a Vártanapok keretében itt fogadjuk az MME Ifjúsági Szakosztályának lelkes tagjait. Bízunk benne, hogy a fiatalok a kutatóállomás tevékenységének és eredményeinek megismerése után olyan tapasztalatokkal gazdagodnak, ami ösztönzőleg hat további egyesületi munkájukra. Ezen a hétvégén gyűrűzési bemutatókat is tartunk, melyekre külső érdeklődőket is várunk.

Kezdődik a békamentés

Bár a februári enyhe időjárás hatására itt-ott már mocoogni kezdtek a békák, a korábbi évek tapasztalatai alapján a hagyományos helyszíneken még nem készítettük elő a békák mentését. Az orfűi tavaknál március 4-én állítjuk a fel a terelőhálókat a közlekedési utak mentén (Kis-tó, Pécsi-tó), majd ezt követően már folyamatosan figyeljük a varangyok mozgását.

A sikondai tavaknál a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság koordinálja a feladatot. Itt a terelőhálók felállítására egyelőre nincs szükség. A mentésben résztvevő önkéntesek az időjárási körülményekhez igazodva a késő délutáni és esti órákban folyamatos járőrözéssel gyűjtik össze a békákat a kb. 800 méteres közútszakasz mellett.

A mentésbe való bekapcsolódási szándékot a koordinátoroknál lehet jelezni (Orfű: Hutai Viktor, 20/576-3908, Sikonda: Bodó János, 30/377-3418).

3. kép: Barna varangyok a Pécsi-tóban (Fotó: Hulai Viktor)

Újabb rétisas a mentőállomáson

A Szigetvári Madármentő Állomásra a hónap folyamán egy újabb rétisast hoztak. Az öreg madár teljesen legyengülve, súlyos sérülésekkel került hozzánk. A fején és az alsó testén látható sebhelyek alapján szinte biztosra vehető, hogy a fajtársával folytatott küzdelemben maradt alul, és valószínűleg már több napja röpképtelen állapotban volt, amikor rátaláltak. Az állatorvosi kezelés után állapota némileg javult, de a gyógyulása nagyon lassú folyamatnak ígérkezik. A madár szárnya szerencsére ép, és ha sikerül a kondícióját feljavítani, talán el tud repülni.

A rétisasok baranyai állománya az 1987. évi 4 párról napjainkra 50 párra növekedett. Ennek az öröndetes ténynek azonban velejárója, hogy a fészket foglalo párok egyre gyakrabban keverednek konfliktusba idegen madarakkal. A fészkek birtoklásáért a sasok gyakran igen kemény harcokat vívnak egymással. Az órákig tartó közdelem akár az egyik madár pusztulásával is járhat. De ez a sasok életének rendje, ránk csak a küzdelem utáni járulékos feladatok hárulnak.

Ha Önt eredményeink meggyőzték és egyetért törekvéseinkkel, kérjük, segítse helyi természetvédelmi munkánkat. Támogatását, beleértve a Szigetvári Madármentő Állomás működését biztosító adományát a Baranya Természeti Értékeiért Alapítvány 11731001-20124953 számú számláján tudjuk fogadni. Elkötelezettségét igazából a természet fogja meghálálni!

Elérhetőségek:

Tel: 72/312-227, mobil: 20/334-4608

E-mail: baranya@mme.hu, baranyamadar@baranyamadar.hu

Honlap: www.baranyamadar.hu

**A hírlevélben foglaltak szabadon terjeszthetők, de a forrást a
„Madártani Egyesület”-re
történő hivatkozással kötelező megjelölni!**